

॥ नमः सर्वज्ञाय ॥

एवं मया श्रुतं । एकस्मिन्समये भगवान्नाजगृहे विहरति स्म गृध्रकूटे पर्वते
महता भिक्षुसंघेन सार्धं महता च बोधिसत्त्वसंघेन । तेन खलु समयेन
भगवान्गंभीरावसंबोध नाम समाधिं समापन्नः । तेन च
समयेनार्यावलोकितेश्वरो बोधिसत्त्वो महासत्त्वो गंभीरायां प्रज्ञापारमितायां
चर्यां चरमाण एवं व्यवलोकयति स्म । पंच स्कंधास्तांश्च स्वभावशून्यं
व्यवलोकयति । अथायुष्माञ्छारिपुत्रो बुद्धानुभावेनार्यावलोकितेश्वरं
बोधिसत्त्वं महासत्त्वमेतदवोचत् । यः कश्चित्कुलपुत्रो गंभीरायां
प्रज्ञापारमितायां चर्यां चर्तुकामः कथं शिक्षितव्यः । एवमुक्त
आर्यावलोकितेश्वरो बोधिसत्त्वो महासत्त्व आयुष्मंतं शारिपुत्रमेतदवोचत् ।
यः कश्चिच्छारिपुत्र कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा गंभीरायां प्रज्ञापारमितायां
चर्यां चर्तुकामस्तेनैवं व्यवलोकयितव्यं । पंच स्कंधास्तांश्च
स्वभावशून्यान्समनुपश्यति स्म । रूपं शून्यता शून्यतैव रूपं । रूपान्न
पृथक् शून्यता शून्यताया न पृथग्रूपं । यद्रूपं सा शून्यता या शून्यता
तद्रूपं । एवं वेदनासंज्ञासंस्कारविज्ञानानि च शून्यता । एवं शारिपुत्र
सर्वधर्मा शून्यताकक्षणा अनुत्पन्ना अनिरुद्धा अमला विमला अनूना
असंपूर्णाः । तस्मात्तर्हि शारिपुत्र शून्यतायां न रूपं न वेदना न संज्ञा न

संस्कारा न विज्ञानं । न चक्षुर्न श्रोत्रं न घ्राणं न जिह्वा न कायो न मनो न
रूपं न शब्दो न गंधो न रसो न स्पृष्टव्यं न धर्माः । न चक्षुर्धातुर्यावन्न
मनोधातुर्न धर्मधातुर्न मनोविज्ञानधातुः ॥ न विद्या नाविद्या न क्षयो यावन्न
जरामरणं न जरामरणक्षयः । न दुःखसमुदयनिरोधमार्गा । न ज्ञानं न
प्राप्तिर्नाप्राप्तिः ।

तस्माच्छारिपुत्र अप्राप्तित्वेन बोधिसत्त्वानां प्रज्ञापारमितामश्रित्य विहरति
चित्तावरणः । चित्तावरणनास्तित्वादत्रस्तो विपर्यासातिक्तांतो
निष्ठनिर्वाणः ।

त्र्यध्वव्यस्थिता सर्वबुद्धाः प्रज्ञापारमितामाश्रित्यानुत्तरां सम्यक्संबोधिमभि
संबुद्धाः । तस्माज्ज्ञातव्यः प्रज्ञापारमितामहामंत्रो महाविद्यामंत्रो
ऽनुत्तरमंत्रो ऽसमसममंत्रः सर्वदुःखप्रशमनमंत्रः सत्यममिथ्यत्वात्
प्रज्ञापारमितायामुक्तो मंत्रः । तद्यथा । गते गते पारगते पारसंगते बोधि
स्वाहा ॥ एवं शारिपुत्र गंभीरायां प्रज्ञापारमितायां चर्यायां शिक्षितव्यं
बोधिसत्त्वेन । अथ खलु भगवान्

तस्मात्समाधेर्व्युत्थायार्यावलोकितेश्वरस्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य
साधुकारमदात् । साधु साधु कुलपुत्र एवमेतत्कुलपुत्र । एवमेतद्गंभीरायां
प्रज्ञापारमितायां चर्यं चर्तव्यं यथा त्वया निर्दिष्टमनुमोद्ये

सर्वतथागतैरर्हद्भिः सम्यक्संबुद्धैः । इदमवोचद्भगवानानन्दमना आयुष्मा
ज्छारिपुत्र आर्यावलोकितेश्वरश्च बोधिसत्त्वो महासत्त्वः सा च सर्वावती
पर्षत्सदेवमानुषासुरगंधर्वश्च लोको भगवतो भाषितमभ्यनन्दन्निति ॥
प्रज्ञापारमिताहृदयसूत्रं समाप्तं ॥